

Γνωριμία με το δάσος

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑΔΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για την Προδημοτική Εκπαίδευση και για όλες τις τάξεις της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο στάδιο εφαρμογής του προγράμματος.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (9:00-13:30 ή 9:00-16:00).

Σημείωση: Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται:

- να γνωρίσουν τα δάση του Τροόδους,
- να συνειδητοποιήσουν τη μεγάλη ποικιλία των μορφών ζωής που συναντώνται στο δάσος (εισαγωγή στην έννοια του δασικού οικοσυστήματος, επίπεδα βλάστησης, ενδημικά φυτά, αυτοφυή φυτά),
- να συνειδητοποιήσουν τη σχέση βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων,
- να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο οι ζωντανοί οργανισμοί χρησιμοποιούν και μοιράζονται το δάσος,
- να αναπτύξουν την καλλιτεχνική τους έκφραση και δημιουργία,
- να εξοικειωθούν με τον προγραμματισμό και τη διεξαγωγή απλών επιστημονικών ερευνών, καθώς επίσης και να εισαχθούν στις επιστημονικές μεθόδους περιγραφής και ανάλυσης της δασικής βλάστησης,
- να αναπτύξουν τις δεξιότητες παρατήρησης, σύγκρισης και καταγραφής των παρατηρήσεων και συμπερασμάτων,
- να διαμορφώσουν θετικές στάσεις για την προστασία και τη διατήρηση των δασών.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

9:00 - 9:30

Άφιξη-καλωσόρισμα και ξενάγηση στο Κέντρο

Στη συνέχεια μπορεί να γίνει επιλογή δραστηριοτήτων, ανάλογα με την ηλικία των μαθητών/μαθητριών, όπως:

A. 10:00-12:00

Επίσκεψη σε επιλεγμένη δασική περιοχή. Χωρισμός των μαθητών/μαθητριών σε ομάδες και εξερεύνηση από κάθε ομάδα μιας συγκεκριμένης περιοχής (παρατήρηση και καταγραφή από τους/τις μαθητές/μαθήτριες σε ειδικά φύλλα εργασίας αυτών που βλέπουν, ακούν και οσμίζονται). Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της κάθε ομάδας, συζήτηση και διατύπωση συμπερασμάτων για το δασικό οικοσύστημα.

Συζήτηση για τις ανάγκες των ζωντανών οργανισμών που βρίσκονται στο δάσος και πώς το δάσος τις ικανοποιεί.

Παιχνίδι: «Το ζωντανό δάσος» (οι μαθητές/μαθήτριες χωρισμένοι/χωρισμένες σε ομάδες υποδύονται ένα ζωντανό οργανισμό, ο οποίος βρίσκεται στο δάσος. Προσπαθούν να εντοπίσουν και να σημειώσουν σε ειδικά φύλλα τις περιοχές εκείνες του δάσους στις οποίες ο ζωντανός οργανισμός τον οποίο υποδύονται ικανοποιεί τις ανάγκες του. Η κάθε ομάδα φτιάχνει τη δική της εικόνα για το δάσος, εξηγώντας μέσα από αυτήν, πώς περνά τη μέρα του στο δάσος ο οργανισμός που υποδύονται).

12:30 - 13:30

Επιστροφή στο Κέντρο επαναφορά των βασικών σημείων της επίσκεψής τους στο δάσος. Θεατρικό παιχνίδι: «Το δάσος». Οι μαθητές/μαθήτριες μέσα από τη δραστηριοποίησή τους στο δάσος καλούνται να αναπαραστήσουν το δασικό οικοσύστημα.

B. 9:30-11:00

Προβολή διαφανειών και βιντεοταινίας σχετικής με τα δάση (εισαγωγή των μαθητών/μαθητριών στην έννοια του δασικού οικοσυστήματος και των επιπέδων βλάστησης).

Συζήτηση με τους/τις μαθητές/μαθήτριες και αναφορά των δικών τους εμπειριών από επισκέψεις στο δάσος.

11:30 - 13:30

Επίσκεψη στο δάσος και διενέργεια επιτόπιας μελέτης.

Σε πρώτο στάδιο οι μαθητές/μαθήτριες καταγράφουν σε ειδικό φύλλο εργασίας ό,τι παρατηρούν στο δάσος σχετικά με τα διάφορα επίπεδα βλάστησης. Ακολουθεί δραστηριότητα με τη χρήση πλαισίου. Οι μαθητές/μαθήτριες με τη χρήση πλαισίου επιλέγουν μια περιοχή και παρατηρούν το είδος της βλάστησης που περιλαμβάνεται σε αυτήν την περιοχή. Σημειώνουν σε σχετικά φύλλα εργασίας το είδος της βλάστησης και προχωρούν σε αναγνώρισή της σε σχέση με το σχήμα των φύλλων, τη διάταξη και νεύρωσή τους.

Με τη βοήθεια εικόνων, προσπαθούν να κατονομάσουν βασικά είδη φυτών που περικλείονται στο πλαίσιο τους. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της κάθε ομάδας και συσχέτιση των αποτελεσμάτων τους με άλλους παράγοντες που καθορίζουν το είδος της βλάστησης σε κάθε περιοχή (υγρασία, θερμοκρασία εδάφους, ηλιοφάνεια).

Περιβαλλοντικό παιχνίδι: «Τροφικό πλέγμα»

Γ. 9:30-11:00

Προβολή βιντεοταινίας για τα δάση του Τροόδους, συνοδευομένης από φύλλα εργασίας και συζήτηση με τους/τις μαθητές/μαθήτριες για τα δάση, η οποία θα απορρέει από τη σχετική ταινία και από τις δικές τους εμπειρίες από επισκέψεις σε δάση. Παρουσίαση διαφανειών για εισαγωγή των μαθητών/μαθητριών στα επίπεδα βλάστησης.

Προετοιμασία των μαθητών/μαθητριών για την επιτόπια μελέτη που θα ακολουθήσει. Οργάνωση των μαθητών/μαθητριών σε ομάδες, παρουσίαση και επεξήγηση των διάφορων οργάνων που θα χρησιμοποιηθούν στη μελέτη πεδίου.

11:30 - 13:30

Επιτόπια μελέτη στο δάσος

Οι μαθητές/μαθήτριες, σε ομάδες, ορίζουν την περιοχή την οποία πρόκειται να μελετήσουν και σε συγκεκριμένα φύλλα εργασίας σημειώνουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα δέντρα και τη βλάστηση της καθορισμένης περιοχής. Ακολούθως, γίνονται μετρήσεις στην υπό εξέταση περιοχή σχετικά με την υγρασία του εδάφους, τη θερμοκρασία του εδάφους την κλίση και την ηλιοφάνεια της περιοχής τους. Διερευνάται η σχέση αβιοτικών παραγόντων (υγρασία και θερμοκρασία εδάφους) με τους βιοτικούς παράγοντες (ποικιλία βλάστησης, πυκνότητα βλάστησης).

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της κάθε ομάδας και συζήτηση για τα αποτελέσματα των παρατηρήσεών τους.

Συζήτηση για τη χρησιμότητα των διάφορων φυτών (φαρμακευτικές και θεραπευτικές τους ιδιότητες).

Περιβαλλοντικό παιχνίδι με γρίφους για τη χλωρίδα της περιοχής.

13:30 Αναχώρηση και επιστροφή στο σχολείο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Σε περίπτωση που επιλεγεί από την ομάδα το απογευματινό πρόγραμμα (9:00-16:00) για ανάπτυξη του συγκεκριμένου θέματος, οι μαθητές/μαθήτριες επιστρέφουν στο Κέντρο και συνεχίζουν το πρόγραμμα με ανατροφοδοτικού τύπου δραστηριότητες.

Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθητές/μαθήτριες έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για τον σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό, ή το σχολείο μπορεί να κάνει διευθετήσεις για να φάνε σε εστιατόριο της περιοχής.

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Παρατηρήσουν τη διαδρομή που θα ακολουθηθεί μέχρι να φτάσουν στο Κέντρο και να κρατήσουν σημειώσεις σχετικά με τις αλλαγές που παρατηρούνται στη

βλάστηση και στο περιβάλλον, ώστε να χρησιμοποιηθούν αυτές οι παρατηρήσεις ως σημεία αναφοράς, σχολιασμού και διερεύνησης κατά την ανάπτυξη του σχετικού προγράμματος στο Κέντρο.

- Έχουν μαζί τους σακουλάκια για συλλογή διάφορων υλικών από τα δάσος.
- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα και χρωματιστά.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και είναι κατάλληλα ντυμένοι/ντυμένες για εξόρμηση στο δάσος.

Τα φύλλα εργασίας και τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων παρέχεται από το Κέντρο.